

فصلنامه دانش انتظامی سمنان ، دوره هشتم ، شماره بیست و نهم ، پاییز ۱۳۹۷

تاریخ دریافت مقاله: ۹۷/۰۵/۱۳

تاریخ پذیرش مقاله: ۹۷/۰۹/۲۲

صفحات: ۹۵ - ۶۷

نقش نهاد خانواده در پیشگیری اجتماعی از جرم سرقت (مورد مطالعه شهرستان شاهرود-۱۳۹۶)

علی رحیمی^۱؛ محمدعلی عامری^{۲*}؛ مسعود معتمدنژاد^۳

چکیده

هدف اصلی پژوهش بررسی نقش نهاد خانواده در پیشگیری اجتماعی از جرم سرقت در شهرستان شاهرود بود. پژوهش حاضر کمی و از نوع پیمایشی می باشد. داده های مربوط به نمونه ی آماری از طریق پرسشنامه های استاندارد جمع آوری شده است. ابزار پژوهش شامل پرسشنامه شیوه های تربیتی بامریند (۱۹۷۳) و پرسشنامه سنجش نگرش مذهبی خدایاری است. همچنین برای بررسی متغیرهای وضعیت فرهنگی و اقتصادی خانواده های پژوهش از پرسشنامه محقق ساخته استفاده شده است که شامل پرسشنامه های بررسی وضعیت اقتصادی و فرهنگی خانواده است. زمان پژوهش از ابتدای سال ۱۳۹۷ انجام شده است و حدود ۸ ماه به طول انجامیده است و قلمرو مکانی پژوهش کلیه جوانان و نوجوانان بین ۱۷-۲۵ سال شهر شاهرود در دو گروه دانشجویان سال اول دانشگاه شاهرود و کانون اصلاح و تربیت شهر شاهرود را در بر می گرفت. برای تجزیه و تحلیل داده ها با استفاده از آزمون ها و شاخص های آماری مختلف از روشهای آمار توصیفی برای محاسبه فراوانی، درصد فراوانی و ترسیم نمودار و از روشهای آمار استنباطی شامل آزمون همبستگی و رگرسیون با بهره گیری از نرم افزار Spss22 برای پاسخ سؤالیهای تحقیق استفاده شده است. نتایج نشان داد ، خانواده می تواند در پیشگیری اجتماعی از جرم سرقت در جوانان و نوجوانان نقش موثری داشته باشد. همچنین بین وضعیت اقتصادی ، شیوه تربیت خانواده ، سطح فرهنگ و سطح اعتقادی خانواده

^۱ - دانشجوی دکتری جرم یابی دافوس دانشگاه علوم انتظامی امین

^۲ - استادیار و عضو هیات علمی پژوهشگاه علوم انتظامی امین (نویسنده مسئول)

^۳ - کارشناسی ارشد پیشگیری از جرم

در پیشگیری اجتماعی از جرم سرقت رابطه معنی داری وجود دارد. علاوه بر این مشاهدات نشان داد که تفاوت معناداری در میزان متغیرها بین گروه عادی و دارای سابقه جرم سرقت وجود دارد.

واژگان کلیدی: خانواده، پیشگیری اجتماعی، جرم، سرقت

مقدمه:

خانواده نخستین گروه اجتماعی است که انسان به صورت غیر داوطلبانه در آن متولد می‌شود، رشد می‌کند و می‌آموزد که چگونه با محیط پیرامون خارج از خانواده ارتباط برقرار کند و به عبارت دیگر کودک متولد شده توسط والدین و سایر اعضای خانواده جامعه را می‌شناسد و آن را می‌پذیرد و در همین دوران کودکی و نوجوانی شخصیت انسان پی‌ریزی می‌شود و مهمترین نقش را در این تکامل خانواده بر عهده دارد. حال اگر خانواده دارای محیطی مطلوب و شایسته باشد و کارکردهای اساسی خود را به خوبی حفظ نماید، فرزندان متولد شده در چنین خانواده‌ای دارای شخصیت متعادل خواهند بود و به تبع آن رفتاری را از خود بروز خواهند داد که به هنجار باشد و آنان را به سوی سعادت و همزیستی مسالمت آمیز سوق دهد. اما اگر محیط خانواده دچار چالش‌های اساسی گردد و والدین نتوانند این نوع چالش‌ها را به طریق مناسب حل نمایند فرزندان متولد شده در این چنین خانواده‌ای نه تنها فایده‌ای از خانواده نمی‌برند بلکه مشکلات خانوادگی بر شخصیت آنها و رفتار منعکس شده از سوی فرزندان تأثیری سوء خواهد گذاشت و نشانه‌های انحراف رفتاری و نهایتاً بزهکاری در پی داشته که تأثیر خود را در جامعه نیز نمایان می‌نماید. که در این پژوهش محقق تلاش داشته عوامل تاثیرگذار در پیشگیری اجتماعی از جرم بر نهاد خانواده را مورد بررسی قرار دهد تا شاهد کاهش جرایم علی‌الخصوص سرقت در سطح جامعه باشیم.

بیان مسأله:

نقش خانواده به عنوان کوچکترین واحد اجتماعی یا کارکردهای مختلف آن، می تواند هم در جنبه نقش خانواده به عنوان کوچکترین واحد اجتماعی یا کارکردهای مختلف آن، می تواند هم در جنبه مثبت آن یعنی ایجاد کانون آرامش و هم در جنبه منفی اش یعنی ایجاد آسیب اجتماعی بسیار مهم و تاثیرگذار باشد. با توجه به اینکه نهاد خانواده در کشور ما همواره از استحکام و غنای خاصی برخوردار بوده است و بیشتر مسائل فرهنگی، شخصیتی و اجتماعی ما در کانون خانواده شکل می گیرد، از این رو تحقیق در این زمینه هم می تواند روشنگر برخی ویژگی های اجتماعی و فرهنگی ما باشد و هم به شناخت و برنامه ریزی در جهت حفظ، ثبات و استحکام نهاد خانواده یاری رساند. (آراجو، ۲۰۱۰: ۱۸) پیشگیری از انحرافات اجتماعی، یکی از راهکارهایی است که در بخش نظارت و کنترل اجتماعی مطرح می شود و نقش اساسی در آن حوزه را ایفا می کند. یکی از مهم ترین راه های پیشگیری از انحراف و ناهنجاری ها، تأثیر خانواده بخصوص والدین می باشد، چرا که آنها با افکار و برخوردها و به کارگیری روش های درست در زندگی می توانند عضو خانواده شان را از کجروی و ناهنجاری نجات دهند. (فولادی، ۱۳۸۸: ۱۶۷)

آنچه مسلم است خانواده نقش بسیار مهمی در شکل گیری شخصیت، منش و رفتار نوجوان و جوان دارد چرا که محیط خانواده محیطی است که فرد در آنجا چشم به دنیا گشوده و رشد خود را آغاز می کند. در سنین اولیه زندگی با اینکه کودک هنوز قادر به انجام بسیاری از کارها نمی باشد، لکن حرکات اطرافیان خود را تقلید کرده و رفتار و کردار اعضای خانواده در ضمیر او حک و شخصیت او پی ریزی می شود. (ستوده، ۱۳۹۴: ۴۶)

صرف نظر از نقش سایر متغیرهای تاثیرگذار، وقتی نهاد خانواده نقش و کارکرد خود را از یک سو برای پاسخگویی به انتظارات اعضا از دست می دهد و از سوی دیگر در نظارت

و کنترل بر سلوک آنان ناتوان می شود، با نوعی خانواده از هم گسسته مواجه می شویم. (نیکوگفتار، ۱۳۸۴: ۳۲)

در این باره عده‌ای بر این باورند که خانواده از هم گسسته، در کنار عواملی چون درآمد پایین خانواده، پرجمعیت بودن، تربیت ضعیف فرزندان، نظارت ناچیز والدین، بهره هوش پایین، ناموفقیتی و بیش فعالی، یک پیش بینی کننده قوی بزهکاری و جرم است. در چنین خانواده هایی اغلب راه برای آلودگی و ارتکاب بزه‌های اجتماعی هموار خواهد شد و به واسطه طرد عنصر بزهکار از جامعه و خانواده، به طور طبیعی فرد دچار آشفتگی هویتی شده، خود را از جمع بیگانه احساس می کند و این روند می تواند شدت ارتکاب بزه های بیشتر و بزرگتر را به دنبال داشته و در تامین امنیت اجتماعی افزایش نقشی تخریبی ایفا کند؛ به نحوی که برخی نویسندگان در ارزیابی ضریب امنیت در سطح جامعه معتقدند میزان وقوع جرم و جنایت در مقایسه با شاخص های دیگر، نماگر مناسبی برای سنجش سطح امنیت اجتماعی است. برخی دیگر پیدایش انواع جرائم ارتكابی نوجوانان را معلول ترکیبی از عوامل از هم پاشیدگی خانواده ها، سست شدن پایه ها و مبانی مذهبی و اخلاقی و ... می دانند و در این میان توجه خاصی به خانواده دارند. (رئیس، ۱۳۸۴: ۸۰)

برخی دانشمندان گسستگی کانون خانواده و دل بستگی به افراد منحرف را از عوامل رفتارهای ضداجتماعی جوانان و نوجوانان و مجرم شدن آنان می دانند و این گونه تحلیل می کنند که نابسندگی تعلق به خانواده، همسالان سالم و مدرسه و دل بستگی به همسالان منحرف مهم ترین عوامل رفتار ضد اجتماعی هستند. همچنین خانواده ای که نخواهد یا نتواند هنجارهای اجتماعی را درونی ساخته و در اجتماعی کردن اعضای خود به دلایل گوناگون دچار بی کارکردی و احیاناً ضد کارکردی شود، به طور طبیعی از انجام اعمال خلاف هنجار ابایی ندارد، در نتیجه دچار هنجارشکنی می شود. ادامه این روند موجب آسیب پذیری عناصر هویت اجتماعی و کاهش ضریب امنیت اجتماعی می شود. (نیکوگفتار، ۱۳۸۴: ۳۶)

عده ای، ازدیاد جرایم را از اختصاصات جوامع متمدن دانسته و معتقدند بشر به همان سرعتی که به سوی ترقی و تکامل صنعتی و مادی پیش می رود از معنویت دور شده و در نتیجه به تبهکاری و قانون شکنی روی می آورد. (سخاوت، ۱۳۸۰: ۳۵)

سرقت از با سابقه‌ترین جرایم بشری است که در جوامع مختلف به شیوه‌های گوناگون دیده می‌شود. این پدیده در طول زمان دستخوش دگرگونی‌ها و تغییرات زیادی شده اما تنها چیزی که از بدو پیدایی و شکل‌گیری آن تاکنون ثابت مانده، زشتی و مذموم بودن ماهیت آن است. (ستوده، ۱۳۹۴، ۱۵۷)

به طور متوسط روزانه ۱۸۰۰ سرقت در کشور رخ می‌دهد. به گفته سایت شفقنا آمار توسط نیروی انتظامی در سال ۹۵ ارائه شده است. این میزان سرقت باعث قرار گرفتن این جرم در بین اولین جرایم در ایران شده است. به گزارش ایسنا، بر اساس آمار ارائه شده از سوی معاون فناوری اطلاعات قوه قضاییه و رییس مرکز آمار و فناوری این قوه در سال ۹۴ سرقت با دوازده و هشت دهم درصد اولین جرم ارتكابی در کشور است. همچنین دادستان تهران در سال ۹۵ بیست و پنج درصد از پرونده‌ها را مربوط به سرقت ذکر کرد و تشکیل شعبه ویژه سرقت را در برخی مناطق ضروری دانسته است (عمودی، ۱۳۹۵: ۹۲).

کاهش سن سرقت در بین سارقان به عنوان یکی از دغدغه‌های همکاران در کلانتری‌ها و پاسگاه‌ها می‌باشد. در این پژوهش سعی می‌شود به عوامل خانوادگی که موجبات بزهکاری نوجوانان و جوانان شهرستان شاهرود را فراهم می‌کند پرداخته شود تا به طور تجربی (به طور میدانی) نقش متغیرهای موثرترین شده و راهکارهای پیشگیری اجتماعی و مقابله با جرم سرقت با تکیه بر نقش نهاد خانواده ارائه شود.

سؤالهای تحقیق

نهاد خانواده تا چه اندازه می تواند در پیشگیری اجتماعی از جرم سرقت نقش داشته باشد؟

(الف) وضعیت اقتصادی خانواده چه نقشی در پیشگیری اجتماعی از جرم سرقت دارد؟

(ب) شیوه تربیت خانواده چه نقشی در پیشگیری اجتماعی از جرم سرقت دارد؟

(ج) سطح فرهنگ خانواده چه نقشی در پیشگیری اجتماعی از جرم سرقت دارد؟

(د) سطح اعتقادی خانواده چه نقشی در پیشگیری اجتماعی از جرم سرقت دارد؟

کاربرد قضایی:

قضات دادگاه می توانند با استفاده از دستاوردهای این تحقیق در رسیدگی کیفری و اعمال مجازات و تعیین نوع مجازات برای سارقان کم سن و سال تجدید نظر کنند.

کاربرد تقنینی:

قانونگذار می تواند با توجه به دستاوردهای این تحقیق در شیوه های تعیین مجازات برای سارقان کم سن و سال تجدید نظر کنند.

کاربرد پژوهشی:

این تحقیق می تواند شروعی برای تحقیقات گسترده تر شود که موجب انجام پژوهش های میدانی از بعدهای مختلف بوده و از سوی دیگر می تواند در مراکز حل اختلاف خانواده مورد استفاده قرار گیرد

پیشینه تحقیقات

جدول خلاصه پیشینه تحقیق:

عنوان	سال	محقق	رویکرد نظری	روش	نتایج
حمایت از خانواده زندانیان در سیاست جنایی ایران	۱۳۹۳	معمارزاده شریفی پور	جامعه شناسی	پیمایشی	مجازات زندان و حبس برای والدین خلافکار علاوه بر سلب آزادی از شخص زندانی، از ایفای نقش وی در خانواده جلوگیری می‌کند که الزاماً توأم با تبعاتی است که منجر به نابه‌سامانی در خانواده و کارکردهای آن می‌گردد.
بررسی علل ارتکاب جرائم خانوادگی و راه‌های پیشگیری از آن جرائم با نگرش بر قانون مجازات اسلامی ۱۳۹۲	۱۳۹۲	کلانتری	حقوقی	توصیفی	زمانی که افراد در خانواده قانونمدار باشند، می‌توانیم توقع داشته باشیم در جامعه نیز فردی منضبط و آراسته خواهند بود
پیشگیری خانواده مدار از تکرار جرم اطفال و نوجوانان زیر ۱۸ سال (استان خوزستان)	۱۳۹۲	فیروزیان نژاد	پیشگیری اجتماعی	کتابخانه ای	پیشگیری خانواده مدار از بهترین روش های پیشگیری است که بدون دخالت مستقیم دولت ها و صرفا با تاکید بر نهاد ارزشمند خانواده میسر می شود
مدیریت خانواده و پیشگیری از بزهکاری فرزندان کودک و نوجوان	۱۳۸۹	نامدار حسینی	پیشگیری اجتماعی	توصیفی	در شرایط حاکم بر عصر حاضر، مدیریت صحیح خانواده مهمترین راهبرد جهت پیشگیری از بزهکاری فرزندان به حساب می آید
بررسی رفتارهای پرخطر در میان نوجوانان راهکارهایی برای پیشگیری از جرم در محیط خانواده	۱۳۸۸	زاده محمدی	پیشگیری اجتماعی	توصیفی	. با توجه به نقش و تأثیر خانواده به عنوان اولین نهاد جامعه پذیری و والدین به عنوان اولین الگوهای رفتاری که نقش مهمی را در هدایت تجربه های نوجوانان از طریق آموزش مستقیم و غیرمستقیم و حمایت از آنها بر عهده دارند، می توانند در کاهش و پیشگیری از رفتارهای پرخطر مطرح گردند
خانواده و پیشگیری از وقوع جرم	۱۳۸۷	قجری	پیشگیری	کتابخانه ای	خانواده با استفاده از راهکاری های مختلف پیشگیری نقش موثری در پیشگیری از جرم فرزندان دارد
بررسی نقش خانواده در پیشگیری از بزهکاری نوجوانان	۱۳۸۴	رئسی	پیشگیری اجتماعی	توصیفی	خانواده هایی که روابط عاطفی بین آنها ضعیف است، فرزندان بزهکاری را دارند. پس اگر خانواده دارای روابط سالم باشد نقش مهمی را در پیشگیری جرم خواهد داشت
مهارت های اجتماعی در جوانان بزهکار	۲۰۱۳	اسکر	جرم شناسختی	تجربی	تاثیر خانواده در کسب مهارت های اجتماعی از بروز بزه کاری در جوانان می کاهش.
خانواده درمانی تاریخیچه، نظریه و کاربرد	۲۰۰۲	ساموئل گلادینگ	پدیدار شناختی	مقایسه ای	تجربیهاتی بر افزایش خود آگاهی در میان اعضای خانواده از طریق عمل در زمان و مکان حاضر تاکید می کند. ریشه های نظری این درمان منشاء انسان گرایی و پدیدار شناختی دارد

<p>به عقیده هورکلهیمر وجود اقتدار در خانواده تنها باعث می شود که کودک اطاعت و سرفرو آوردن در برابر فرد قدرتمند و خصومت نسبت به ضعفا، افراد تحت ستم و گروههای خاص را فرا گیرد.</p>	<p>توصیفی</p>	<p>کارکرد گرای</p>	<p>ماکس هورکلهیمر</p>	<p>۱۹۷۰</p>	<p>خانواده و اقتدار در دوران معاصر</p>
---	---------------	--------------------	-----------------------	-------------	--

در بیشتر تحقیقات گذشته به عوامل مختلفی در زمینه تاثیر خانواده و عوامل مرتبط با آن بر بزهکاری و جرم کودکان و نوجوانان اشاره شده است ولی اولاً تعداد تحقیقات از این دست در ایران به ندرت یافت می شود و ثانیاً کمتر به پیشگیری پرداخته شده است، از طرفی نیز جرم سرقت بسیار کم در تحقیقات داخلی و خارجی مورد توجه قرار گرفته است. با مرور تحقیقات گذشته و عدم توجه به نقش خانواده در پیشگیری از جرم، در این پژوهش بصورت اختصاصی به تحلیل نقش نهاد خانواده در پیشگیری اجتماعی از جرم سرقت در شهرستان شاهرود پرداخته شده است تا با مقایسه با تحقیقات گذشته هم امار درستی از تاثیر خانواده بر جرم سرقت به دست آید و هم راههای پیشگیری مناسبی ارائه شود.

نوع و روش پژوهش

پژوهش حاضر کمی و از نوع پیمایشی می باشد. در این نوع تحقیق هدف بررسی توزیع ویژگی های یک جامعه است و بیشتر تحقیق های روانشناسی از این نوع می باشند. در پژوهش پیمایشی پارامترهای جامعه بررسی می شوند. در اینجا پژوهشگر با انتخاب نمونه ای که معرف جامعه است به بررسی متغیرهای پژوهش می پردازد.

روش گردآوری داده ها شامل کتابخانه ای و میدانی بوده است. در روش کتابخانه ای: کتابها، مقالات، اسناد و مدارک مربوط به تحقیق مورد بررسی قرار گرفته است و برای جمع آوری اطلاعات مورد نیاز پژوهش با رجوع به منابع کتابخانه ای و اسناد موجود، برخی از اطلاعات مورد نیاز حاصل گردید که در فصل دوم به آن اشاره شده است

در روش میدانی: داده های مربوط به نمونه ی آماری از طریق پرسشنامه های استاندارد جمع آوری شده است. در پژوهش حاضر هم از روش کتابخانه ای برای گردآوری پیشینه مناسب و چارچوب نظری تحقیق استفاده شده است و هم از روش میدانی جهت گردآوری اطلاعات لازم برای تحقیق از طریق پرسشنامه های استاندارد استفاده شد.

ابزار گردآوری

ابزار گردآوری داده‌ها در این تحقیق، پرسشنامه می‌باشند، شامل سوالات جمعیت شناختی که در برگیرنده سوالات سن و وضعیت تاهل و مجرد، سابقه ارتکاب جرم و ... بود. همچنین برای بررسی متغیرهای وضعیت فرهنگی و اقتصادی خانواده های پژوهش از پرسشنامه محقق ساخته استفاده شده است که شامل پرسشنامه‌های بررسی وضعیت اقتصادی و فرهنگی خانواده است. برای بررسی متغیر شیوه تربیتی خانواده نیز از پرسشنامه شیوه‌های تربیتی بامریند (۱۹۷۳) استفاده شد. برای بررسی سطح اعتقادی خانواده‌ها از پرسشنامه سنجش نگرش مذهبی خدایاری (۱۳۸۸) استفاده شده است.

نحوه اجرای پژوهش و تجزیه و تحلیل داده ها

برای اجرای پرسشنامه‌ها پس از هماهنگی با مراکز اصلاح و تربیت شاهرود و همچنین دانشگاه شاهرود، پرسشنامه‌ها بین افراد مورد نظر توزیع شد و پس از چند روز جمع‌آوری شد. پرسشنامه‌های ناقص حذف و پرسشنامه‌های کامل برای نمره گذاری جمع‌آوری شدند. تجزیه و تحلیل اطلاعات داده‌های جمع‌آوری شده، به دو روش توصیفی و استنباطی انجام شده است. در این تحقیق از آمار توصیفی برای محاسبه میانگین و انحراف معیار متغیرهای تحقیق و نشان دادن فراوانی و نمودارهای مربوط به آن استفاده شده است و از آمار استنباطی به منظور بررسی فرضیه‌های تحقیق استفاده گردید.

زمان و مکان پژوهش

زمان پژوهش از ابتدای سال ۱۳۹۷ انجام شده است و حدود ۸ ماه به طول انجامیده است و قلمرو مکانی پژوهش کلیه جوانان و نوجوانان بین ۱۷-۲۵ سال شهر شاهرود در دو گروه دانشجویان سال اول دانشگاه شاهرود و کانون اصلاح و تربیت شهر شاهرود را در بر می‌گیرد.

متغیرهای پژوهش

متغیرهای مستقل:

سطح فرهنگی - سطح اقتصادی - سطح اعتقادی - شیوه های تربیتی

متغیر وابسته:

پیشگیری از جرم سرقت (روش های پیشگیری اجتماعی)

جامعه آماری مورد مطالعه پژوهش:

جامعه آماری مورد مطالعه پژوهش کلیه جوانان و نوجوانان ساکن شهرستان شاهرود اعم از کسانی که به کانون اصلاح و تربیت مراجعه کرده اند و یا نکرده اند را شامل می شود که این تعداد حدود ۵۵۰۰۰ هزار نفر هستند (مرکز سرشماری استان سمنان) که طبق فرمول کوکران ۳۶۰ نفر به عنوان نمونه نهایی انتخاب خواهند شد.

حجم نمونه و روش نمونه گیری:

با توجه به حجم جامعه آماری که شامل جوانان و نوجوانان شهرستان شاهرود می باشد و با توجه به رعایت اصول اخلاقی و رضایت کامل خانواده ها و افراد مجرم حاضر در کانون اصلاح و تربیت و زندان ها این پژوهش به صورت فراخوان انجام شد و کسانی که با رضایت کامل حاضر به شرکت در پژوهش بودند را دعوت کرده که در نهایت ۳۵۰ نفر حاضر به همکاری شدند.

از شرایط ورود به نمونه پژوهشی حداقل سواد خواندن و نوشتن و حداقل ۱۷ و حداکثر ۲۵ سال و دارا بودن سلامت روحی و روانی بود که در نهایت ۳۵۰ نفر شرایط مورد نظر را دارا بودند و به عنوان نمونه نهایی پژوهش انتخاب شدند.

در کل روش نمونه گیری در پژوهش حاضر، نمونه گیری تصادفی ساده بود. به همین جهت برای مقایسه و بررسی متغیرهای پژوهش نیمی از نمونه پژوهشی از جوانان و نوجوانانی که سابقه ارتکاب جرم سرقت داشتند و به کانون اصلاح و تربیت معرفی شده بودند و یا به علت سابقه جرم سرقت در زندان بودند انتخاب شدند و نیمی از نمونه پژوهشی

از جوانانی که در دبیرستانها و دانشگاه های شاهرود بودند و هیچ سابقه جرمی نداشتند انتخاب شدند.

پایایی و روایی پرسشنامه ها

جهت بررسی روایی پرسشنامه های محقق ساخته، از نظر اساتید و متخصصان دانشگاهی و تایید نهایی استاد راهنما و مشاور پژوهش استفاده شده است و جهت بررسی پایایی پرسشنامه های استاندارد از ضریب آلفای کرونباخ و با استفاده از نرم افزار آماری SPSS به دست آمده است.

پایایی و روایی پرسشنامه های استاندارد بامریند نیز در تحقیقات مختلفی در ایران مورد تایید قرار گرفته است و برای اجرا در جامعه ایرانی مجاز و مناسب است. روایی پرسشنامه محقق ساخته نیز توسط اساتید مجرب و استاد راهنما و مشاور این پایان نامه تایید شد.

روش های تجزیه و تحلیل

تجزیه و تحلیل داده ها به عنوان مرحله ای از مراحل پژوهش علمی و به عنوان بخشی از فرآیند روش شناسی پژوهش به شمار می رود که از طریق آن کلیه فعالیت های لازم برای پژوهش حاضر، هدایت شده و معنادهی به داده ها صورت می پذیرد .

برای تجزیه و تحلیل داده ها با استفاده از آزمون ها و شاخص های آماری مختلف از روشهای آمار توصیفی برای محاسبه فراوانی، درصد فراوانی و ترسیم نمودار و از روشهای آمار استنباطی شامل آزمون همبستگی و رگرسیون با بهره گیری از نرم افزار Spss22 برای پاسخ سوالهای تحقیق استفاده شده است .

ملاحظات اخلاقی

پژوهش با مجوز از سازمان زندانها و کانون اصلاح و تربیت شهرستان شاهرود اجرا شد. برای رعایت حقوق فردی پرسشنامه ها بی نام در اختیار افراد قرار گرفت و شرط شرکت در پژوهش رضایت افراد می باشد. اطلاعات لازم در مورد پژوهش به آزمودنی هاداده شد. به افراد شرکت کننده اطمینان داده شد که اطلاعات بدست آمده نزد مسئولین ذیربط محرمانه می ماند.

آزمون فرضیات

جدول آزمون توزیع داده‌ها (کولموگروف-اسمیرنوف)						
متغیر	قدرمطلق	مثبت	منفی	آماره Z	sig	نتیجه
سطح فرهنگی	۰,۱۲۵	۰,۱۲۵	۰,۱۱۳-	۱,۹۸۱	۰,۰۶	نرمال
سطح اقتصادی	۰,۲۱۹	۰,۱۴۴	۰,۲۱۹-	۳,۴۶۹	۰,۰۵	نرمال
سطح اعتقادی	۰,۲۰۶	۰,۲۰۶	۰,۱۱۴-	۳,۲۶۲	۰,۰۷	نرمال
شیوه های تربیتی	۰,۱۹۵	۰,۲۰۱	۰,۱۰۲-	۳,۲۳۸	۰,۰۷	نرمال

الف) بین وضعیت اقتصادی خانواده و پیشگیری اجتماعی از جرم سرقت رابطه معنی داری وجود دارد.

جدول همبستگی فرضیه اول			
متغیر	پیشگیری اجتماعی		
	ضریب همبستگی	Sig	نتیجه
وضعیت اقتصادی	۰,۶۰۳	۰,۰۰۰	رد H_0

طبق نتایج جدول فوق، بررسی ضریب همبستگی بین وضعیت اقتصادی با پیشگیری اجتماعی نشان داد در سطح خطای ۵ درصد رابطه مثبت و معنی داری وجود دارد و تاثیرات متغیر پیشگیری اجتماعی می تواند ناشی از وضعیت اقتصادی خانواده باشد. از این رو می توان در سطح اطمینان بالاتر از ۹۵ درصد فرض H_0 را رد و فرض H_1 را مورد تایید قرار داد.

ب) بین شیوه تربیت خانواده و پیشگیری اجتماعی از جرم سرقت رابطه معنی داری وجود دارد.

جدول همبستگی فرضیه دوم			متغیر
پیشگیری اجتماعی			
نتیجه	Sig	ضریب همبستگی	
رد H_0	۰,۰۰۳	۰,۴۳۳	مقتدرانه
پذیرش H_0	۰,۱۶	۰,۰۲۱	مستبدانه
پذیرش H_0	۰,۰۲۱	۰,۲۳۰	بی اعتنا
پذیرش H_0	۰,۰۲۶	۰,۱۸۲	سهل گیرانه

بررسی ضریب همبستگی ($r = 0,433$) بین شیوه تربیت خانواده و پیشگیری اجتماعی نشان داد در سطح خطای ۵ درصد رابطه مثبت و معنی داری وجود دارد از این رو می توان در سطح اطمینان بالاتر از ۹۵ درصد فرض H_0 را رد و فرض H_1 را مورد تایید قرار داد. این نتایج نشان می دهد هرچه میزان شیوه تربیتی صحیح (مقتدرانه) افزایش پیدا کند، پیشگیری اجتماعی هم افزایش می یابد. بنابراین با توجه به نتایج بدست آمده فرضیه دوم تحقیق مورد تایید قرار گرفت.

ج) بین سطح فرهنگ خانواده با پیشگیری اجتماعی از جرم سرقت رابطه معنی داری وجود دارد.

جدول ۴-۷- همبستگی فرضیه سوم			متغیر
پیشگیری اجتماعی			
نتیجه	Sig	ضریب همبستگی	
رد H_0	۰,۰۰۰	۰,۶۰۳	سطح فرهنگی

بررسی ضریب همبستگی ($r = 0,603$) فرهنگ خانواده با پیشگیری اجتماعی نشان داد در سطح خطای ۵ درصد رابطه مثبت و معنی داری وجود دارد از این رو می توان در سطح اطمینان بالاتر از ۹۵ درصد فرض H_0 را رد و فرض H_1 را مورد تایید قرار داد. این نتایج نشان می دهد هرچه میزان فرهنگ در خانواده افزایش پیدا کند، میزان تاثیر خانواده در پیشگیری اجتماعی

هم افزایش می‌یابد. بنابراین با توجه به نتایج بدست آمده فرضیه سوم تحقیق مورد تایید قرار گرفت.

د) بین سطح اعتقادی خانواده و پیشگیری اجتماعی از جرم سرقت رابطه معنی داری وجود دارد.

بررسی ضریب همبستگی ($r = 0,703$) اعتقاد خانواده با پیشگیری اجتماعی نشان داد در سطح خطای ۵ درصد رابطه مثبت و معنی داری وجود دارد از این رو می‌توان در سطح اطمینان بالاتر از ۹۵ درصد فرض H_0 را رد و فرض H_1 را مورد تایید قرار داد. این نتایج نشان می‌دهد هرچه میزان اعتقاد در خانواده افزایش پیدا کند، میزان تاثیر خانواده در پیشگیری اجتماعی هم افزایش می‌یابد. بنابراین با توجه به نتایج بدست آمده فرضیه چهارم تحقیق مورد تایید قرار گرفت.

پیشگیری اجتماعی			متغیر
نتیجه	Sig	ضریب همبستگی	
H_0 رد	۰,۰۰۰	۰,۷۰۳	نگرش مذهبی خانواده

جدول نتایج آزمون t گروه‌های مستقل برای مقایسه میانگین‌های گروه مجرم و عادی

متغیر	شاخص گروه	تعداد	میانگین	انحراف معیار	T	درجه آزادی	سطح معناداری
وضعیت اقتصادی	عادی	۱۷۵	۴۷/۰۷	۴۳/۸	۰/۱۶	۳۵۰	۰/۰۰۵
	مجرم	۱۷۵	۲۹/۰۳	۹/۰۳			
سطح فرهنگی	عادی	۱۷۵	۶/۰۷	۳۳/۸	۰/۱۷	۳۵۰	۰/۰۳
	مجرم	۱۷۵	۴/۰۲	۸/۰۳			
نگرش مذهبی	عادی	۱۷۵	۳۹/۰۷	۳۳/۶	۰/۱۹	۳۵۰	۰/۰۰
	مجرم	۱۷۵	۲۷/۰۳	۶/۰۳			
شیوه تربیتی	عادی	۱۷۵	۴۷/۰۷	۲۳/۱	۰/۱۲	۳۵۰	۰/۰۰۴
	مجرم	۱۷۵	۲۷/۰۹	۵/۰۳			

نتایج جدول نشان می‌دهد که تفاوت معناداری در میزان متغیرها بین گروه عادی و دارای سابقه جرم سرقت وجود دارد یعنی با توجه به سطح معناداری ۰/۵۸ می‌توان از فرضیه اصلی

حمایت کرد. طبق جدول افراد داری سابقه جرم در متغیرهای مذکور نمره پایین تری کسب کرده اند که نشان دهنده شرایط خانواده در پیشگیری از جرم سرقت است..

بحث و نتیجه گیری

آسیب های اجتماعی با وجود تنوع و نسبیّت پدیده های واقعی و قانون مند هستند، جهل نسبت به آنها نافی آنها نیست قانونمند بودن آسیب ها کنترل پذیری آنها را ممکن می سازد، بنابراین آسیب های اجتماعی قابل درمان و پیشگیری هستند. لذا برنامه ریزی فرهنگی، آموزشی درخصوص ارتقاء بینش و بصیرت جوانان توسط نهاد خانواده و محیط های پرورشی آموزشی همچنین ارائه برنامه های جذاب از طریق رسانه ملی، توجه و اهتمام زیاد مسئولین به امر آموزش و پرورش به ویژه در سطح آموزش های دانشگاهی و نهایتاً ایجاد مراکز مشاوره و فرهنگی و به طرق مختلف می توان نقش موثری در کنترل و نظارت بر قشر جوان و هدایت به سمت یک مسیر ایده آل را تبیین نمود و دراین مسیر خانواده بعنوان محوریت اصلی مسیر و بارعایت چارچوب های اخلاقی اجتماعی نقش اصلی و اثرگذاری به عنوان بهترین دوست و هدایت گر فرزندان را دارد.

از این رو خانواده کوچک ترین ولی مهم ترین نهاد اجتماعی خانواده است. بزهکاری پدیده های اجتماعی و دارای بستر اجتماعی است هرچند که عوامل زیستی، روانی، جغرافیایی، قومی، نژادی و موارد دیگر در نحوه شکل گیری و بروز نوع بزه نقش بسیار مهمی ایفاء میکنند، تبیین مسئله بر اساس عامل محیط اجتماعی، تجدید نگرش در حوزه جامعه شناسی اجتماعی است خصوصاً نحوه عملکرد کوچکترین و مهمترین نهاد اجتماعی یعنی خانواده که نقش مهمی را در همکاری و متجانس کردن رفتارهای هنجاری افراد با محیط اجتماع بر عهده دارد. یکی از مهمترین راههای پیشگیری افراد از وقوع جرم، درونی کردن ارزش ها و

هنجارهای پذیرفته شده یک جامعه است. به طوری که جامعه شناسان معتقدند بین میزان فرهنگ پذیری و کاهش میزان انحراف و جرم در یک جامعه، رابطه مستقیمی وجود دارد و یکی از علل افزایش نرخ وقوع جرم، فرهنگ پذیری ناقص افراد است. زیرا فرد، بعد از پذیرش هنجارها، بدون تأمل و تفکر، رفتار متناسب با آن هنجار را البته نه به خاطر ترس از مؤاخذه دیگران که نوعی نظارت بیرونی تلقی می شود؛ بلکه به دلیل نوعی نظارت درونی ناخودآگاه انجام می دهد. از این رو جامعه شناسان شکل گیری و ساخت شخصیت فرد را متأثر از فرهنگ پذیری و جامعه پذیری می دانند.

اگر فرآیند جامعه پذیری و کنترل اجتماعی در نهاد خانواده به طور مناسب و سالم اجرا شود، میتوان انتظار داشت فرزندان که در چنین خانواده ای رشد یابند، در آینده شهروندانی قانون گرا باشند، زیرا خانواده در ایجاد باورهای هنجاری بسیار موثر است و میتواند از توسعه هنجارهای ضد اجتماعی جلوگیری کند. تأمین ارزش جهت رشد اخلاقی اعضای خانواده و سپس ترویج این ارزش از راه ایجاد روابط محبت آمیز و دوستی های ژرف یکی از وظایف اصلی خانواده است. محبت والدین در تکوین شخصیت سالم و توانا فرزندان نقش انکارناپذیری دارد و باعث دور شدن اعضاء از پرتگاه های فساد و تباهی می شود. وارد نشدن والدین به جرگه ی بزهکاران، برخورد و تعامل صحیح اعضای خانواده با یکدیگر، تلقین یک هدف مناسب از کودکی در فرزندان، خودداری از معاشرت با افراد و خانواده های آلوده به اعتیاد به مواد مخدر، رعایت میانه روی و خودداری از افراط و تفریط در مورد فراهم کردن امکانات برای فرزندان، جلوگیری از گسسته شدن رشته ها و ارزش های سنتی خانواده، تقویت اعتقادات مذهبی در اعضای خانواده، کنترل فرزندان و استفاده از روش های مناسب تربیتی نظارت بر زمان و مکان بازی کودکان از سوی والدین از جمله اقدامات کاربردی در یک خانواده سالم در جهت تربیت صحیح اعضا و پیشگیری از جرائم می باشد. به نظر می رسد که شاید بتوان مهم ترین نقش خانواده را در آموزش قاطعیت به فرزندان در موقعیت های اجتماعی دانست.

نوجوانان معمولاً به علت نداشتن اعتماد به نفس و احساس ضعف نمی توانند به تقاضاهای نامعقول دیگران پاسخ منفی دهند. در کنار آگاه سازی و آموزش والدین در نحوه

برخورد با فرزندان، آموزش به کودکان برای محافظت از خود در برابر خطرات متناسب با سن کودک نیز بسیار اهمیت دارد. زیرا در خانواده های سالم به دلیل احتمال کجروی کمتر فرزندان، تمرکز بیشتر بر کاهش بزه دیدگی و قربانی شدن فرزندان است. خشونت والدین در برخورد با فرزندان، غفلت، عدم نظارت صحیح، عدم ثبات خانوادگی و افت تحصیلی از جمله فاکتورهایی است که عدم توجه به آن ها احتمال کجروی را در بزرگسالی فرد افزایش می دهد. لذا در خانواده ها تمرکز اصلی باید بر شناسایی رفتارهای ناهنجار و آموزش به کودک و والدینش برای کنترل چنین رفتارهایی جهت کاهش وقوع جرم در آینده باشد

تجزیه و تحلیل فرضیات

اهم نتایج عبارت بودند از:

خانواده می تواند در پیشگیری اجتماعی از جرم سرقت نقش موثری داشته باشد.

(الف) وضعیت اقتصادی خانواده در پیشگیری اجتماعی از جرم سرقت نقش دارد.

(ب) شیوه تربیت خانواده در پیشگیری اجتماعی از جرم سرقت نقش دارد.

(ج) سطح فرهنگ خانواده در پیشگیری اجتماعی از جرم سرقت نقش دارد.

(د) سطح اعتقادی خانواده در پیشگیری اجتماعی از جرم سرقت نقش دارد.

نتایج به دست آمده از فرضیه اول نشان داد که خانواده می تواند در پیشگیری اجتماعی از جرم سرقت در جوانان و نوجوانان نقش موثری داشته باشد. این نتایج با نتایج ابراهیمی (۱۳۹۶) و اعزازی (۱۳۹۴) همسو و هماهنگ است. تا زمانی که فردی مستعد ارتکاب جرم نباشد و همچنین شرایط و اوضاع واحوال محیطی برای جرم فراهم نباشد، جرم رخ نمی دهد. دکتر سامرند سلیمی، روانپزشک و خانواده درمانگر، درباره نحوه پیشگیری از آسیبهای اجتماعی نوشته است: مهمترین ابزار کنترل اجتماعی، خانواده است. خانواده به عنوان نخستین جامعه ای که شخصیت فرد در آن شکل می گیرد تأثیر بسزایی برای گرایش یا عدم آن به سمت ناهنجاریها و ارتکاب جرم دارد

در فرضیه فرعی اول اینگونه اثبات شد که بین وضعیت اقتصادی خانواده و پیشگیری اجتماعی از جرم سرقت رابطه معنی داری وجود دارد. این نتایج با نتایج پژوهش نازک تبار (۱۳۹۴) هماهنگ است

فقر بزرگترین علت وقوع جرم در کشور ما است. جرائم مالی خرد مانند سرقت را داریم و بیش از ۹۹ درصد جرائم خرد ناشی از فقر مجرمان و تبهکاران است و این مجرمان هدف محاکمات ما نیستند. باید زمینه‌های ارتکاب جرم را از جلوی پای آنها برداشت، زیرا اگر این افراد کار داشته باشند به هیچ عنوان سمت این قبیل رفتارهای ناهنجار نمی‌روند. هرچقدر آمار بیکاری و فقر در جامعه افزایش یابد به همان نسبت آمار سرقت هم در کشور بالاتر می‌رود؛ موضوعی که در صحبت‌های اخیر محسنی ازه‌ای، معاون اول قوه قضائیه به خوبی نمود داشت. وی با اشاره به اینکه بر اساس آمار اولین اتهام کیفری در دادگستری‌های سراسر کشور سرقت است گفت: «هیچ کس منکر این نمی‌شود که یکی از عوامل دزدی فقر و بیکاری و گرانی است.»

در فرضیه فرعی دوم مشخص شد بین شیوه تربیت خانواده و پیشگیری اجتماعی از جرم سرقت رابطه معنی داری وجود دارد. نتایج این بخش با پژوهش دولت آبادی (۱۳۹۲) و بامریند (۱۹۷۳) همخوانی دارد.

فرزندپروری به عنوان فعالیتی پیچیده، شامل روشها و رفتارهای ویژه ای است که به طور مجزا یا در تعامل با یکدیگر، بر رشد کودک تأثیر می‌گذارد. پایه و اساس سبک فرزند پروری، بیانگر تلاشهای والدین جهت کنترل و اجتماعی کردن فرزندانشان می‌باشد. در واقع سبکهای فرزندپروری ترکیب‌هایی از رفتارهای والدین است که در موقعیت‌های گسترده ای روی میدهند و جو فرزند پروری با دوامی را پدید می‌آورند. طبق تحقیق ذاکری (۲۰۱۰) دانش آموزانی که والدین آنها به شیوه استبدادی با آنها رفتار میکنند، در مدرسه رفتارهای بسیار منطقی و اصولی از خود نشان می‌دهند، و تا حدی که امکان دارد، سعی می‌کنند که خود را از مشکلات دور نگه دارند، اگرچه حرمت خود و مهارتهای اجتماعی آنها بسیار پایین بوده و از اختلال افسردگی رنج می‌برند؛ و سرانجام دانش آموزانی که والدین آنها به شیوه اقتدار منطقی و دموکراتیک با آنها

رفتار میکند، احتمال گرایش آنها به سرقت کم بوده و هرگونه احتمال بروز رفتارهای بزهکارانه و رفتارهای پر خطر نیز در آنها بسیار کم می باشد، و در مدرسه بهترین عملکرد را در زمینه تحصیلی دارند و از عزت نفس و مهارت‌های اجتماعی بالایی برخوردارند.

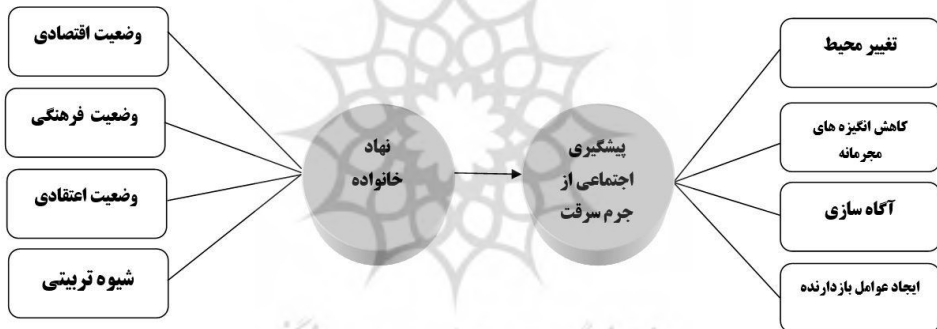
با توجه به معنادار بودن محاسبات آماری در خصوص فرضیه دوم، میتوان نتیجه گرفت والدین جوانان مرتکب سرقت اغلب در مورد فرزندان خود از ابراز نظر منفی، خشم و عصبانیت، طرد و نادیده گرفتن فرزندان استفاده میکنند. میانگین رفتار تأیید مثبت والدین کمتر از حد متوسط است. همچنین والدین نوجوانان و جوانان ۱۸ تا ۲۵ ساله مرتکب جرم سرقت، کمتر در شیوه های تربیتی خود از رفتارها و الگوهای تأیید مثبت استفاده می کنند. در فرضیه فرعی سوم مشخص شد بین سطح فرهنگ خانواده با پیشگیری اجتماعی از جرم سرقت رابطه معنی داری وجود دارد. این نتایج با نتایج پژوهش ابراهیمی (۱۳۹۶) همسو و هماهنگ است.

نهاد خانواده به عنوان مهمترین آژانس اجتماعی کننده ساختار خانواده، سازمان و انگاره های آن را کلیدی برای شناخت شخصیت و رفتار فرد پرورش یافته در آن تلقی میکند و هرگونه نابسامانی و بی سازمانی در این نهاد و ساختار آن را در بروز توسعه و تکوین شخصیت بزهکار و کجرو دخیل میداند. به نظر محققین هنگامی که یک یا چند تن از اعضای خانواده نتوانند وظایف و نقش خود را به طور مناسب و شایسته ای انجام دهند، گسیختگی خانوادگی به وجود می آید که گسیختگی و کاهش دلبستگی و صمیمیت در روابط متقابل اعضای خانواده روی میزان بزهکاری و ارتکاب جرائم مثل سرقت تاثیر مثبت دارد. البته سطح سواد والدین، فرهنگ کتابخوانی حاکم بر خانواده و اهمیت والدین به تحصیل فرزندان، محیط زندگی و ... از دیگر عوامل فرهنگی موثر بر کاهش میزان ارتکاب جرائم در فرزندان هستند. در نتایج فرضیه چهارم اینگونه بدست آمد که بین سطح اعتقادی خانواده و پیشگیری اجتماعی از جرم سرقت رابطه معنی داری وجود دارد. این نتایج با نتایج خسروشاهی (۱۳۹۵)، خدایاری (۱۳۸۸) و آرمانمهر (۱۳۹۶) همسو و هماهنگ است. بر اساس نظر بسیاری از محققان می توان گفت هرچه دلبستگی و پایبندی به مذهب و باور به قانون در میان خانواده

نوجوانان بیشتر باشد، از میزان بزهکاری آنان و انجام کجروی های اخلاقی کاسته می شود. این یافته با مفاهیم نظریه پیوند اجتماعی هیرشی (بخصوص در ابعاد دلبستگی و باور) همخوانی دارد. از نظر هیرشی بین پیوند اجتماعی با نظام اجتماعی و اعتقاد به مشروعیت اخلاقی رابطه وجود دارد و اعتقادات فرد نیز متاثر از پیوند او با مدرسه، خانواده و جامعه است. با سست شدن این پیوند، از شدت اعتقادات کاسته می شود. دینداری و پیوند اجتماعی به تنهایی و به طور توأم در بزهکاری جوانان اثر دارند در واقع دین به عنوان یک کنترل کننده اجتماعی جلوی بسیاری از رفتارهای بزهکارانه جوانان و نوجوانان را می گیرد.

مدل تحلیل نهایی

با توجه به نتایج تحقیق مدل تحلیل نهایی به صورت ذیل تایید شد.

پیشنهادها بر اساس یافته های تحقیق

- ارتباط و همکاری نیروی انتظامی شهرستان با مدارس، والدین، کانون ها و ... و انجام اقدامات موثری از قبیل برگزاری دوره ها و همایش های متعدد در زمینه ارتقای مهارت اجتماعی خانواده ها در زمینه پیشگیری از جرم در جوانان و نوجوانان.
- هماهنگ کردن فعالیت نهادهای مختلف در زمینه ی پیشگیری از جرم و توجه به رویکرد چند نهادی.

- بررسی عوامل تاثیرگذار بر مهارتهای اجتماعی خانواده ها در پیشگیری از جرم.

- تهیهی بسته‌های آموزشی ویژه با تاکید بر موضوعات مورد نیاز و الزامات روز در رابطه با اشکال نوین بزهکاری جوانان از قبیل فعالیت‌های رایانه‌ای، اینترنتی و شبکه‌های اجتماعی.
- تدارک کلاس‌های آموزش‌های مذهبی با محوریت مسائل مبتلا به جوانان مانند موضوعات تشکیکی.
- بستر سازی برای افزایش مشارکت جوانان در تهیه و تدارک برنامه‌های فرهنگی و همچنین همکاری آن‌ها با نهادهای دولتی و مردم نهاد به منظور اثر بخشی بیشتر اقدامات پیشگیرانه.
- توجه بیشتر به ابعاد پیامدی و تجربی هویت دینی در برنامه ریزی‌های فرهنگی و اجتماعی.
- ایجاد زمینه برای افزایش مطالعات والدین به عنوان اولین الگوی همانندی از طریق تدارک محتوای آموزشی خاص خانواده.
- افزایش روحیهی پرسش‌گری و تفکر انتقادی در بین جوانان از طریق ترغیب آنان به بیان ایده‌ها و افکار خود و نقد منصفانه‌ی آراء و نظریات دینی.
- ارایه و معرفی الگوهای موفق دینی و علمی به منظور همانندسازی .
- نقش رسانه‌ها به‌ویژه برنامه‌های تلویزیونی در آگاه سازی خانواده ها و تقویت آموزه‌های دینی با تاکید بر کلیه‌ی ابعاد دین‌داری و با تمرکز بر ابعاد پیامدی دین در پیشگیری از وقوع جرم.
- دخیل کردن سازمان‌های مردم نهاد و استفاده از شیوه‌های جامعه‌محور به منظور آگاه سازی خانواده ها در پیشگیری از بزهکاری به ویژه در ارتباط با جوانان.

پیشنهاد‌های پژوهش:

- در تحقیقی نقش وضعیت اقتصادی خانواده در پیشگیری اجتماعی از جرم سرقت مورد بررسی قرار گیرد.

- در تحقیقی نقش وضعیت تربیتی خانواده در پیشگیری اجتماعی از جرم سرقت مورد بررسی قرار گیرد.
- در تحقیقی نقش وضعیت فرهنگی خانواده در پیشگیری اجتماعی از جرم سرقت مورد بررسی قرار گیرد.
- در تحقیقی نقش وضعیت اعتقادی خانواده در پیشگیری اجتماعی از جرم سرقت مورد بررسی قرار گیرد.

محدودیت های پژوهش:

- تعدادی از پاسخگویان و حجم نمونه آماری موضوع تحقیق تمایل به همکاری بخصوص پاسخگویی به برخی از سولات پرسشنامه را نداشتند.
- عدم همکاری برخی از ادارات و سازمانها در جمع آوری اطلاعات.

منابع

۱. آزاد ارمکی، تقی، (۱۳۸۹)، جامعه شناسی خانواده ایرانی، چاپ دوم، تهران، انتشارات سمت.
۲. استادان طرح جامع آموزش خانواده، (۱۳۸۶)، خانواده و فرزندان، تهران، انتشارات اولیاء و مریبان
۳. استفان مور، (۱۳۹۱)، دیباچه ای بر جامعه شناسی ترمه مرتضی ثاقبافر، تهران، انتشارات ققنوس.
۴. اسلامی نسب، علی، (۱۳۹۲)، رفتارهای جنسی انسان، تهران، نشر حیان .
۵. اعزازی، شهلا، (۱۳۹۴)، جامعه شناسی خانواده، تهران، انتشارات روشنگران و مطالعات زنان.
۶. آلبرت، گوردن دبلیو، جونز، ادوارد ای، (۱۳۹۱)، روانشناس از آغاز تاکنون - ترجمه محمد تقی منش طوسی - مشهد چاپ آستان قدسی رضوی
۷. آنتونی بیگلان و همکاران، (۱۳۸۷)، مشکلات رفتاری نوجوانان، ترجمه سیواش جمالفر، چاپ اول، تهران، انتشارات ویرایش.
۸. بیات، بهرام و شرافتی پور، جعفر و عبدی، نرگس (۱۳۸۷)، پیشگیری از جرم با تکیه بر رویکرد اجتماع محور (پیشگیری اجتماعی از جرم)، چاپ اول، معاونت اجتماعی نیروی انتظامی، اداره کل معاونت اجتماعی
۹. بیرو، آلن، ترجمه دکتر باقر ساروخانی، (۱۳۹۲)، فرهنگ علوم اجتماعی، تهران: انتشارات موسسه کیهان.
۱۰. پاتریک نولان، گرهارد دلنسکی، (۱۳۹۰)، جامعه های انسانی، ترجمه ناصر موفقیان تهران نشر نی.
۱۱. دانش، تاج زمان، ۱۳۹۴، طفل بزهکار کیست؟ روش اصلاح او چیست؟ جلد ۳، تهران: انتشارات کیهان.
۱۲. پوراسدی، محمد و صادقی، محمدصادق، (۱۳۹۵)، مدیریت انتظامی پیشگیری از جرم، چاپ اول، تهران، دانشگاه علوم انتظامی امین.

۱۳. جرج ولد و همکاران، (۱۳۸۸)، جرم شناسی نظری، ترجمه علی شجاعی، چاپ سوم، تهران، انتشارات سمت.
۱۴. حسینی، فریبا، (۱۳۹۰). حضرت فاطمه و تربیت فرزندان، مجله پیوند (شماره ۳۸-۳۷)
۱۵. رجبی پور، محمود، (۱۳۸۷)، مبانی پیشگیری اجتماعی از بزهکاری اطفال و نوجوانان، چاپ اول، تهران، نشر منتهی.
۱۶. رضایی، موسی، (۱۳۸۸)، خانواده و نگرشی نو به تعلیم و تربیت فرزندان، چاپ سوم، تهران، ناشر دانش پرور.
۱۷. ریتاویکس، نلسون و الن سی، ایزرائل، (۱۳۷۱)، اختلالهای رفتاری کودکان، ترجمه م. تقی منشی طوسی، چاپ سوم، مشهد، نشر موسسه چاپ و انتشارات آستان قدس رضوی.
۱۸. ریچاردای و همکاران، (۱۳۸۴)، رویکرد حقوقی روانشناختی به خشونت خانگی علیه کودکان، ترجمه محمد قلی پور، چاپ اول، مشهد، انتشارات مرندیز.
۱۹. ساروخانی، باقر، (۱۳۸۸)، مقدمه ای بر جامعه شناسی خانواده، چاپ یازدهم، تهران، انتشارات سروش.
۲۰. ساروخانی، باقر، (۱۳۹۲)، طلاق - پژوهشی در شناخت واقعیت و عوامل آن، انتشارات دانشگاه تهران.
۲۱. ستوده و میرزایی، (۱۳۹۱)، روانشناسی جنایی، تهران، انتشارات آوای نور.
۲۲. ستوده، هدایت الله، (۱۳۹۴)، آسیب شناسی اجتماعی (جامعه شناسی انحرافات)، موسسه انتشارات آوای نور
۲۳. سلیمی، علی و داوری، محمد، (۱۳۹۳)، جامعه شناسی کجروی حوزه و دانشگاه، چاپ سوم، قم، انتشارات پژوهشگاه.
۲۴. شجاعی باغینی، محمدمهدی، (۱۳۸۷)، مبانی مفهومی سرمایه اجتماعی، تهران، پژوهشگاه مطالعات فرهنگی و اجتماعی.
۲۵. صلاحی، جاوید، (۱۳۸۸)، بزهکاری اطفال و نوجوانان، چاپ ششم، تهران، انتشارات میزان.
۲۶. عراقی، عزت الله (۱۳۹۴)، آیا می دانید طلاق و مسائل آن کدامند؟ تهران، انتشارات پلیکان.
۲۷. علوی یزدی، محمد تقی (۱۳۹۲)، بررسی مسائل نگرشی در نوجوانان بزهکار، موسسه انتشارات یزد.
۲۸. فرجاد، محمد حسین (۱۳۹۳)، آسیب شناسی اجتماعی، ستیزه های خانواده و طلاق، تهران انتشارات منصوری.
۲۹. عمید فرهنگ فارسی، (۱۳۷۶)، چاپ پانزدهم، تهران، انتشارات امیرکبیر.

۳۰. فرانک پی و همکاران، (۱۳۸۸)، نظریه های جرم شناسی، ترجمه حمیدرضا ملک محمدی، چاپ سوم، تهران، انتشارات میزان.
۳۱. فوکویاما، فرانسیس، (۱۳۷۹)، پایان نظم (سرمایه اجتماعی و حفظ آن)، ترجمه غلام عباس توسلی، چاپ اول، تهران، انتشارات جامعه ایرانیان.
۳۲. قائمی امیری، علی، (۱۳۸۷)، حدود آزادی در تربیت، چاپ سوم، تهران، انتشارات انجمن اولیا و مربیان.
۳۳. قائمی، علی، (۱۳۹۳)، نظام حیات خانواده در اسلام، چاپ دوازدهم، تهران، انتشارات انجمن اولیا و مربیان.
۳۴. قائمی، علی، (۱۳۸۶)، خانواده و نقش بنیادین آن، سازمان ملی جوانان، تهران.
۳۵. کاستلو، تیموتی و کاستلو، جوزف، (۱۳۷۳)، روانشناسی نابهنجاری، ترجمه نصرت اله پورافکاری، چاپ اول، تهران، انتشارات آزاده.
۳۶. کلمن، جیمز، (۱۳۸۷)، بنیادهای نظریه اجتماعی، ترجمه منوچهر صبوری، تهران، نشرنی.
۳۷. کی نیا، مهدی، (۱۳۸۹)، مبانی جرم شناسی، جلد اول و دوم، چاپ هفتم، تهران، انتشارات دانشگاه تهران.
۳۸. کتابی، احمد، (۱۳۸۷)، درآمدی بر اندیشه ها و نظریه های جمعیت شناسی، تهران، انتشارات پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی.
۳۹. گسن، ریموند (۱۳۷۰)، جرم شناسی کاربردی، ترجمه دکتر مهدی کی نیا، انتشارات علامه طباطبائی، چاپ اول، تهران.
۴۰. محمدی اصل، عباس، (۱۳۹۰)، بزهکاری نوجوانان و نظریه های انحراف اجتماعی، چاپ اول، تهران، انتشارات علم.
۴۱. معین، محمد (۱۳۸۱)، فرهنگ فارسی، جلد ششم، تهران، انتشارات امیر کبیر.
۴۲. ملکی، حسن، (۱۳۹۲)، کودکان و نوجوانان خیابانی، چاپ اول، تهران، نشر آبیژ.
۴۳. ممتاز، فریده، (۱۳۹۳)، انحرافات اجتماعی، تهران: شرکت سهامی انتشار.
۴۴. میننجر، ویلیام و همکاران، (۱۳۷۰)، رشد شخصیت و بهداشت ایرانی، ترجمه سیما نظیری، چاپ سوم، تهران، انتشارات انجمن اولیا و مربیان.
۴۵. مهدی پور، فرامرز، (۱۳۹۲)، روش های تربیت فرزندان، چاپ اول، تهران، نشر لوح زرین.
۴۶. نجاتی، حسین، (۱۳۹۱)، روانشناسی نوجوانی، چاپ دوم، تهران، انتشارات بیکران.
۴۷. نجفی ابرند آبادی، علی حسین، (۱۳۸۱)، تقریرات، درس جرم شناسی، دوره کارشناسی ارشد، مجتمع آموزش عالی دانشگاه تهران.

۴۸. نجفی ابرندآبادی، علی حسین، (۱۳۸۳)، مباحثی در علوم جنایی، تقریرات درس جرم‌شناسی مقاطع دکتری و کارشناسی ارشد، مجموعه دو جلدی به کوشش شهرام ابراهیمی، دانشگاه شهید بهشتی.
۴۹. هیوز، گوردن، (۱۳۸۰)، پیشگیری از جرم ترجمه علیرضا کلامی و محمد تقی جغتایی، انتشارات سازمان بهزیستی کشور و دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی، چاپ اول، تهران.
۵۰. وثوقی، منصور، (۱۳۸۸)، مبانی جامعه‌شناسی، چاپ هیجدهم، تهران؛ انتشارات دانشگاه پیام نور.
۵۱. یان مارش و همکاران، (۱۳۸۹)، نظریه‌های جرم، ترجمه حمید رضا ملک محمدی، چاپ اول، تهران، انتشارات میزان.
۵۲. معمارزاده شریفی پور، مهلا (۱۳۹۳) حمایت از خانواده زندانیان در سیاست جنایی ایران پایان نامه کارشناسی ارشد دانشگاه شهید باهنر کرمان - دانشکده حقوق و معارف اسلامی.
۵۳. فیروزیان نژاد، فاطمه (۱۳۹۲) پیشگیری خانواده مدار از تکرار جرم اطفال و نوجوانان زیر ۱۸ سال (استان خوزستان) پایان نامه کارشناسی ارشد دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی - دانشکده حقوق .
۵۴. کلاتری، کسری (۱۳۹۲) بررسی علل ارتکاب جرائم خانوادگی و راه‌های پیشگیری از آن جرائم با نگرش بر قانون مجازات اسلامی ۱۳۹۲ ایران و قانون مجازات نمونه آمریکا ، پایان نامه کارشناسی ارشد دانشگاه پیام نور استان البرز - دانشکده علوم انسانی .
۵۵. حسینی، نامدار (۱۳۸۹) مدیریت خانواده و پیشگیری از بزهکاری فرزندان کودک و نوجوان پایان نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه پیام نور استان تهران - دانشکده علوم انسانی.
۵۶. زاده محمدی، علی (۱۳۸۸) بررسی رفتارهای پرخطر در میان نوجوانان راهکارهایی برای پیشگیری از جرم در محیط خانواده ، فصلنامه خانواده پژوهی، سال پنجم، شماره ۲۰، دانشگاه شهید بهشتی، پژوهشکده خانواده
۵۷. قجری، محسن (۱۳۸۷) خانواده و پیشگیری از وقوع جرم ، دفتر تحقیقات کاربردی ناجا، اولین همایش ملی پیشگیری از وقوع جرم، اسفند ۸۷.
۵۸. رئیسی، ابوالقاسم (۱۳۸۴) بررسی نقش خانواده در پیشگیری از بزهکاری نوجوانان. فصلنامه دانش انتظامی، سال هفتم، شماره اول، تهران، معاونت پژوهشی دانشگاه علوم انتظامی.
۵۹. خیر جو، اسماعیل، (۱۳۸۸)، نقش خانواده در پیشگیری از اعتیاد فرزندان، نشریه آموزشی و تربیتی پیوند، شماره ۲۶۸.
۶۰. چلبی، معسود و روزبهانی، توران، (۱۳۸۰)، نقش خانواده به عنوان عامل و مانع بزهکاری نوجوانان، پژوهشنامه علوم انسانی، شماره ۲۹.

۶۱. مبارکی، محمد، (۱۳۹۳)، بررسی رابطه بین سرمایه اجتماعی و بزهکاری، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه شهید بهشتی، دانشکده علوم اجتماعی.
۶۲. گیوه چیان سدهی، معصومه، (۱۳۸۹)، نقش خانواده در ارتکاب جرایم در صلاحیت دادگاه اطفال و نوجوانان در شهرستان اراک، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تهران، پردیس قم.
۶۳. خبرگزاری دانشجو <http://snn.ir/fa/news>
۶۴. سایت پلیس پیشگیری ناجا <http://pishgiri.police.ir>
۶۵. سایت فرمانداری شاهرود <http://shahrood.ostan-sm.ir>
66. Secer,Z. Celikoz,N. Kocyigit,S. Secer,F. Kayili,G. (2013) "Social skills in young delinquents", *procedia: socialand behavioral sciences*, No. 1,p 1554-1560.
67. Araujo, R.A. (2010). An evolutionary game theory approach to combat money laundering. *Journal of Money Laundering Control*, Vol. 13, No. 1, pp. 70-78.
68. Doggett, A. 2004. Juvenile Delinquency and Family structure, *Journal of Elon university*.
69. Demuth,s and Brown,s ,2004, Family Structure, Family Processes, and Apolescent Delinquency, *Journal of research in crime and Delinquency* VOL. 41 NO.1:58-81
70. Brantingham, p. 1990, situation a crime prevetion practice, *Canadian journal of criminology*, pp 17-49.
71. Michael Shader, 2004. Risk factors for Delinquency office of Juvenile Justice and Dlinquency Prevention.
72. Rutter,m. 1987. Psycho social rilience and Protective mechnisms , *American journal of or thopsy chiatry*.)57:316,321(.

The role of the family institution in social prevention of the crime of robbery (Case study of Shahrood city -1396)

Ali Rahimi ^۱, Mohammad Ali Ameri ^۲, Masoud Motamednejad ^۳

Received: 2018/08/04

Accepted: 2018/12/13

Abstract

The main objective of the research was to investigate the role of the family institution in social prevention of the crime of robbery in Shahrood. The current research is a quantitative survey. The data for the statistical sample were collected through standard questionnaires. In the present study, the library method was used to collect the appropriate background and theoretical framework of the research. The field method was used to collect the necessary information for research using standard questionnaires. The research tool was the Behnamind (1973) and A questionnaire was used to assess the religious attitude of Khodayari. Also, to investigate the variables of the cultural and economic status of the families of the research, a researcher-made questionnaire was used that included questionnaires for assessing the economic and cultural status of the family. The research time was from the beginning of 1397 and lasted about 8 months and the spatial domain of all youth and adolescents between the ages of 17 and 26 years old in Shahrood city was divided into two groups of first year students of Shahrood University and Shahrood Shahrood correctional center. . From the entrance to the research sample, the minimum reading and writing literacy was at least 17 and maximum 25 years, and had mental health, with 350 of them having the desired conditions and selected as the final sample. To analyze the data using descriptive statistical methods, descriptive statistics were used to calculate the frequency, frequency and plot plot, and inferential statistics including correlation and regression tests using Spss22 software to answer the research questions. The results showed that the family can play a significant role in the social inclusion of theft in the youth and adolescents. Also, there is a meaningful relationship between economic status, family education, the level of culture and the level of belief in the social prevention of the crime of robbery. In addition, observations showed that the difference There is an inherent variation in the variables between the normal group with a history of theft.

Key words: family planning, social prevention, crime, theft.

^۱ Ph.D. Student of Dafus Criminology, Amin University of Medical Sciences

^۲- Assistant Professor and Faculty Member of Amin Institute of Police Sciences

^۳ Master of Crime Prevention